

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LXXXVII [i. e. LXXXVIII]. An includatur in ea Propositum rectè viuendi?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

missionem gratiæ: At Passio nil agit, nil meretur. 3. Quia volunt esse passionem, quoddam esse terrorem fingant: at hoc falsum patet supra.

III. Contritio pertinet ad Euangelium: Testibus Prophetis, Christo, Apostolis, quæ repete ex Antichristo. Ratio. Quia Euangelium etiã terret, & grauius, quã lex, minatur ignes inextinguibiles, vermes stridores, &c. Lex verò etiã consolatur spe promissionum.

QVÆSTIO LXXXVII.

An includatur in Contritione odium peccati præteriti?

LUTHERUS in serm. de poenit. negat: sed potius vitæ nouæ studium. Confessuro tibi, ait, plus discutendum est, quantum diligas iustitiam, quam quantum odias peccatum: multoq; maiore, imò solo hoc labore tibi cogitandum est, quomodo futuram vitam agas bonam, quam quomodo odias aut deseras præterita mala. Verissimum est enim prouerbiū. Et omni doct. in a. hursig. de poenit. dat a prestantiū. O tima Poenitentia. Noua vita. Ibid. Haec tristitia, de peccatis præteritis, facit hypocritam, imò magis peccatorem. Et Non ego in usu. Scriptura Poenitentia dicitur dolor, sed mutatio vitæ & consiliū. Sic in epist. ad Staullium.

II. Sed in art. Smalcaldicis mutauit sententiam: quam tenent hodie nobiscum Lutherani, & Calviniani.

SVADET Lutherus istis. 1. Quia Lactantius ait *πιστὸς οὐκ*, significare Resipiscentiā; non odium peccati. 2. Gal. 6. In Christo IESU neg. Circumcisio, neque præputium aliquid valet sed Nova creatura. 3. Quia. 2. Cor. 7. secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur. q. d. non actus vitæ odium, sed amor no. æ. Nam factum infectum fieri nequit: itaq; factum dolere, stultum est.

AUTOR. Peccati memoria & detestatio necessaria est poenitenti. Teste in Scripturis Deo, Prophetis, Christo, Apostolis, & Patribus ac ipsismet Lutheri & Calvinistis: apud Bell. l. 2. c. 4. Adeo ab omnibus peccatores ad odium peccatorum

vocantur. Manet igitur illud S. Gregorii hom. 34. in Euang. Poen. est mala perpetrata plangere; & plangenda non perpetrare. Quia naturalis est mortalibus Synderesis, male facta flagellans intus verbere cæco. S. Aug. l. 50. homiliarum hom. 27. Nemo eligit vitam nouam, nisi quem veterem poenitet. Nec secus intelligi Poenitentia potest.

DICO AD I. At ibid. l. 6. diuin. Institut. c. 24. addit, eos verè resipiscere, quos errati poenitet. Et vanum est insistere etymologiae vocis magis, quàm vsui.

AD II. Poenitentia, vt & Baptismus, est via ad nouam creaturam: non amplius Circumcisio. Proinde dicitur, Act. 2. Poenitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Act. 8. Poenitentiam age ab hac nequitia tua.

AD III. Ibi tristitia non est dolor de peccatis, sed mœror de obiurgatione natus, inducens ad poenitentiam.

QVÆSTIO LXXXVIII.

An includatur in Contritione Propositum rectè viuendi?

LUTHERANI variant. I QVI Contritionem Fidei prorem esse volunt, & Poenitentiam diuidunt in Contritionem & Fidem; j Contritionem definiunt terroribus & odio peccati; Fidei verò esse factum sicut rectè viuendi propositum. Sic ferè piet. q. 10.

II. QVI Contritionem Fidei posteriorem asserunt, vt Lutherus, & Calvinus. Iust. l. 3. c. 3. hi admittunt bonæ vitæ propositum in Contritione contineri.

SVADENT itaque priores istis. 1. Dauid tantum dixit, Peccauit. Nihil itaq; solum poenitentiam egerunt oratione & ieiunio: Sic prodigus, sic Publicanus: Nil de proposito vilo. 2. Contritio sufficit ad veniam: at proprie solum includit actum quod nollemus. Et in se Deum sine proposito aliter viuendi: ergo sine hoc per illud solum iustificari possumus. 3. Dolor de peccatis admissis virtute includit melioris vitæ propositum: ergo sufficit solus. &c.

V V 2 A V

AUTOR. Orthodoxi in Contritione esse necessarium rectè viuendi propositum consentiunt; et si in hoc, Virtuale an Actuale requiratur, dissentiant: potiores volunt actuale. Hoc misso; sat prius. 1. Quia formale Propositum requirunt ista, Amos 5. *Odite malum, & diligite bonum, & constituite in porta iudicium; si forte misereatur Dominus: Isa. 1. Quiescite agere peruersè; discite bonum agere: si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur. Ezech. 18. Si impius egerit pœnitentiam à peccatis. &c. & custodierit omnia praecepta mea. &c. Eph. 4. Deponite vos veterem hominem. &c. Renouamini autem spiritu mentis vestra; Et induite nouum hominem: id est, ait Concil. Trid. Sess. 14. Can. 4. Dolor sit de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Ita & Concil. Florentinum.*

DICO AD I. Non omnis dicens; *Peccavi, iustificatur: quia & Iudas dixit, Matth. 27. Itaque hic oderat peccatum; sed sine proposito emendationis: Dauid cum proposito & non peccandi, & se emendandi.*

AD II. Minorem negant Conciliū Florent. & Trident. & S. Tho. 3. q. 87. art. 1. *Quia nomen μετανοια, ait Tertull. lib. 2. ad Marcionem, non ex delicti confessione; sed ex animi demutatione compositum est.*

AD III. Dolor peccati, & Propositum emendationis quia mutuam conjunctionem habent necessariam; ideo nec ille solus, neque hoc solum sufficit.

QVÆSTIO LXXXIX.

An Contritio sit necessaria ad Remissionem peccatorum?

LUTHERVS in Assert. att. 11. *Si, per impossibile, confessus non esset Contritus; aut Sacerdos non seruo, sed ioco absoluisset; sitamen Credit se absolutum, verè est absolutus. Dixi, per impossibile: quia Fides sine Contritione esse non potest, cum gratia non infundatur nisi cum magna conversione anima. Clarè att. 11. & Sacerdotis Absolutionem obtinueris, Crede fortiter te absolutum; & absolutus eris: Qui quid sit de Contritione. Itaque Contritionem non negat absolute; sed ad remissionem peccatorum esse necessariam negat: quod Contritionem postponat fidei, quæ sola ipsi iustificat. Sic & CALVINVS Inst. 1. 3. c. 3. §. 1. nullam agnoscit Contritionem, quæ præcedat Iustificationem: cum Pœnitentiam velit esse fructum fidei iustificantis. Itaque præscripta penitus, exulatiis Contritio.*

ILYTHERANJ, vt Kemnitiu p. 2. Exam. pag. 947. Melanch. Contritionem asserunt necessariam ante Confessionem; omnesq; q. qui Pœnitentiæ partem priorem, Contritionem; posteriorem, Fidem esse volunt. Itaque isti, non hi, pugnant Eccl. sic.

SVADENTq; illis. 1. Sacramenta conferunt gratiam non ponenti obicem: sed obicem non ponit, qui vitam nouam proponit, & nullius peccati complacentiam seruat; etsi non re ipsa detestetur peccatum. 2. Prou. 10. *Vniuersa delicta operit charitas, vt sufficiens ad iustificationem, ergo nil opus contritione.*

RATIO. Contritio saltem imperfecta, id est, Attritio est in adultis omnino de necessitate mediū ad remissionem peccatorum. Ita Concil. Trid. Sess. 6 C. 14. 1. *Quia Luc. 13. Nisi pœnit. habueritis omnes similiter peribitis. Act. 3. Pœnitimini, & conuertimini; vt deleantur peccata vestra &c. 2. Quæcunque sunt de necessitate mediū, eadem sunt & de necessitate præcepti; Vnde Contritio præcepta esse debet in S. Scriptura vt medium ad salutem. 3. Impœnitentia est summū peccatum, & prohibita: ergo Pœnitentia est præcepta.*

DICO AD I. Sic habetur odium peccati implicitum; quod in casu sufficit,